

SOCOM

Kaakkois-Suomen
sosiaalialan osaamiskeskus oy

Toimintakertomus 2017

Sisällysluettelo

1.	Alkusanat.....	3
2.	Socom organisaationa.....	4
3.	Asiakaslähtöisiä palveluja, osallisuutta ja asiakkaiden oikeuksia vahvistamassa	5
3.1	PRO SOS - Uudenlaista sosi- aalityötä yhdessä rakentamassa	5
3.2	Yes We Can	7
3.3	Yhteinen koti maalla.....	8
3.4	Vertaisryhmätoimintaa perintökaaren varoin.....	11
3.5	Hyvinvointia kuvaavan mittarin kehittäminen yhteistyössä Virtaa viljelijälle -hankkeen kanssa	11
3.6	Sosiaali- ja potilasasiamiestoiminta.....	12
4	Kumppanuusmalleja kehittämässä.....	12
4.1	Työtä nuorille ja hyvinvointia ikääntyneille kulttuurista	12
4.2	ARMAS-festivaali.....	13
4.3	Järjestöjen palvelut osaksi hyvinvoinnin ekosysteemiä - työtä ja osallisuutta nuorille (Jobi-hanke).....	13
4.4	Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen - Masto-hanke.....	14
4.5	Henkilökohtaisen avun keskus Henkka	15
4.6	Lastensuojelun edunvalvonnan koordinaatio	16
5	Tiedonhallintaa ja osallisuutta tietoyhteiskunnasta	16
5.1	Kansa-koulu-hanke - Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpano.....	16
5.2	Osalliseksi tietoyhteiskunnasta -hanke Osku.....	17
6	Sote-uudistus ja alueelliset rakenteet.....	19
6.1	Hallituksen kärkihankkeiden toteutusta tukemassa.....	19
6.1.1	Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaa LAPE	19
6.1.2	OTE - Osatyökykyisille tie työelämään.....	21
6.1.3	Palvelut asiakaslähtöisiksi.....	21
6.1.4	OKM:n taiteen prosenttiperiaatteen laajentaminen sote-palveluihin.....	21
6.1.5	Kulttuuripolku senioreille.....	22
6.2	Lausunnot ja kannanotot.....	23
6.2.1	Sosiaalialan osaamiskeskusten yhteiset lausunnot ja kannanotot	23
6.2.2	Socomin lausunnot sähköisiin lausuntopyyntöihin.....	23
7	Selvitykset ja julkaisut.....	23
7.1	Selvitys sosiaalityöntekijöiden vakanssien täyttämisen ja tilapäisesti toimimisen valtakunnallisesta tilanteesta	23
7.2	Sähköhemenkalastus - Sosiaalihuollon sähköisten palvelujen nykytila ja kehittämistarpeet	24
7.3	Muut julkaisut.....	25
8	Henkilöstö	25
9	Hallinto ja talous.....	27

I. Alkusanat

Vuosi 2017 oli Socomin 16. toimintavuosi. Kulunutta viittätoista vuotta juhlistimme 6.4.2017 Lappeenrannan Kasinolla Socom 15 -v. seminaarin merkeissä. Seminaarissa muisteltiin menneitä vuosia teemalla ”Osaamiskeskus sosiaalialan kehittäjänä – käytännön, tutkimuksen ja koulutuksen dialogia vuosien varrelta”. Mukana keskustelussa oli Socomin toiminnassa vahvasti mukana olleita toimijoita Kymenlaaksosta ja Etelä-Karjalasta niin kuntakentältä kuin alueemme ammattikorkeakouluista ja Itä-Suomen yliopistosta. Teille ja kaikille muillekin yhteistyökumppaneillemme lämmin kiitos siitä työstä jota olette Socomin, sosiaalialan ja kaakkoissuomalaisten hyvinvoinnin eteen tehneet!

Olimme tuossa seminaarissa myös tulevaisuuden teemojen äärellä ja pohdimme tulevaisuuden näkymiä sosiaalialan kehittämisessä sekä tavallisen ihmisen arjessa yhdessä THL:n, STM:n ja Kuntaliiton asiantuntijoiden kanssa. Näitä teemoja olivat mm. palvelujärjestelmän rakennemuutos, valinnanvapaus, polarisaatio ja yhteisöllisyys. Socom haluaa olla rohkeasti ajassa mm. näiden teemojen äärellä rakentamassa hyvinvointia ja sitä tukevia rakenteita jatkossakin, ettei kukaan putoisi yhteiskunnan ja sen turvaverkkojen ulkopuolelle.

Kulunut vuosi oli Socomille monien muutosten vuosi. Vuosi päästiin Lappeenrannan toimiston osalta aloittamaan uusissa toimitiloissa Kipparinkatu 1:ssä. Maaliskuun alusta lähtien meillä on ollut Lappeenrannan ja Kouvolan toimiston lisäksi toimitila myös Kotkassa.

Vuoden alussa uudistimme Socomin logon ja visuaalisen ilmeen. Slogan ”Yhdessä enemmän” uudistui muotoon ”Hyvinvointia yhdessä”.

Palvelutuotantoa ja asiantuntijapalvelujen myyntiä oli kuluneena vuonna hiukan aikaisempia vuosia enemmän. Kehittämistyö tapahtui entiseen malliin hankerahoituksella, jota olemme saaneet ESR-, valtionavustus- sekä maaseutuohjelman mukaisena rahoituksena.

Riippumatta siitä, mitä tulevat vuodet ja sote-uudistus mukanaan tuovat tutkimuksen ja kehittämisen rakenteille ja samalla sosiaalialan osaamiskeskuksille, niin tutkittuun tietoon pohjautuvaa sosiaalialan kehittämistä tarvitaan myös jatkossa ja vielä entistä vahvempana. Kiitämme kaikkia yhteistyökumppaneitamme kuluneesta vuodesta ja toivotamme rakentavaa ja menestyksellistä alkanutta vuotta!

Lappeenrannassa 15.1.2018

Leena Kaljunen

2. Socom organisaationa

Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom on yksi maamme yhdestätoista sosiaalialan osaamiskeskuksesta. Toiminta v. 2017 pohjautui laissa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta (1230/2001) määriteltyihin tehtäviin, kansallisiin sosiaalipoliittisiin linjauksiin sekä Socomin strategiaan 2016 - 2018.

Lain mukaan osaamiskeskusten tehtävänä on turvata toimialueellaan:

- sosiaalialalla tarvittavan asiantuntemuksen kehittyminen ja välittyminen
- peruspalvelujen kehittyminen sekä eityisosaimista vaativien erityispalvelujen ja asiantuntijapalvelujen kehittyminen ja vminen
- sosiaalialan perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksen ja käytännön työn monipuolinen yhteys
- sosiaalialan tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnan toteutuminen sekä
- muiden osaamiskeskustoiminnan tavoitteita palvelevien tehtävien toteutuminen.

Osaamiskeskuksen tehtäviin kuuluu myös osallistua lasten päivähoidon ja varhaiskasvatuksen kehittämiseen, kun toiminnassa on kyse lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisestä tai palvelujen kehittämisestä.

Toiminta-ajatus ja visio

Socom on sosiaalialan asiantuntijuuden keskittymä, joka muodostaa kehittämis- ja yhteistyöverkoston Kaakkois-Suomen kuntien, kuntayhtymien sekä alan koulutus- ja tutkimusyksiköiden, kolmannen sektorin sekä alan yrittäjien kanssa. Tarkoituksena on kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaslähtöisen integraation sekä sosiaalialan asiantuntijuuden vahvistaminen. Socomin visiona on

olla Kaakkois-Suomen sosiaalisen hyvinvoinnin, innovatiivisen osaamisen ja kumppanuuden keskeinen kehittäjä sekä vahva alueellinen hyvinvointipoliittinen asiantuntija ja toimija kestävän kehityksen periaattein.

Toimintaa ohjaavat arvot

- Innovatiivisuus
- Osaaminen
- Yhteisöllisyys
- Vaikuttavuus

Toiminnan strategiset painopisteet:

1. Asiakas- ja kansalaislähtöisten palvelujen ja toimintamallien kehittäminen
2. Sote-uudistus ja alueelliset rakenteet
3. Uudistuvan lainsäädännön tuomiin koulutus-, kehittämis- ja palvelutarpeisiin vastaaminen yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa
4. Kumppanuusmallien kehittäminen ja kumppanuuksien edistäminen
5. Tiedonhallinta, tietoteknologian hyödyntäminen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiskehittäminen sujuvien prosessien ja tiedon kulun vahvistamiseksi
6. Tutkimuksen ja käytännön vuorovaikutuksen sekä vaikuttavuuden arvioinnin vahvistaminen

3. Asiakslähtöisiä palveluja, osallisuutta ja asiakkaiden oikeuksia vahvistamassa

3.1 PRO SOS – Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa

1.8.2016 – 31.12.2018

PRO SOS on valtakunnallinen osaamiskeskusverkoston toteuttama hanke, jossa on mukana seitsemän sosiaalialan osaamiskeskusta, 95 kuntaa, Kuntaliitto, Jyväskylän Yliopisto ja Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto, Sosiaali- ja terveysministeriö, Kuntaliitto, Seinäjoen ammattikorkeakoulu sekä mukana olevat kunnat. Hanketta johtaa Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA. Hallinnoijana toimii Seinäjoen Ammattikorkeakoulu. Kaakkois-Suomen osahankkeessa on mukana Hamina, Kotka, Kouvola ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri.

Valtakunnallisen hankkeen tavoitteena on vahvistaa sosiaalityötä parhaillaan tapahtuvassa sote- ja maakuntaudistuksessa. Hankkeen toimintatapana on yhteiskehittäminen. Sen ydintä ovat kokeilut, jotka suunnitellaan asiakastyöstä lähtevien tarpeiden pohjalta yhdessä asiakkaiden ja ammattilaisten kanssa.

Kaakkois-Suomen osahankkeella on kolme tavoitetta, joiden osalta on toteutettu seuraavia toimenpiteitä kuluneen vuoden aikana.

I
Monialaisen yhteistyön vahvistaminen palvelutarpeen arvioinnissa ja asiakassuunnitelmien laatimisessa.

Tammikuussa käynnistyi arvoverkkomenetelmällä toteutettu työskentely Eksoten alueella. Työskentelyyn osallistui yhteensä 67 henkilöä 18.1.-17.5. välisellä ajalla

kolmessa työpajassa. Työpajatyöskentelyn lopputuloksena työstettiin Monialaisen verkoston kuvaus, jossa ovat omat tehtävät asiakkaalla, ydintiimillä ja monialaisella verkostolla. Tämä kuvaus tulee palvelutarpeen arviointikäsikirjaan, jossa olemme mukana kahdella artikkelilla.

Kesäkuussa käynnistyi Kunta-Maakunta-Kela yhteistoimintamallin luominen valtakunnallisena ja alueellisenä työskentelyinä. Eksoten alueella pilotoimme seuraavia kokonaisuuksia:

Pilotti 1: Kehittää yhteistyömalli toisen työn tutustumiseen. Tavoitteena on lisätä Kelan ja aikuissosiaalityön työntekijöiden ymmärrystä toinen toisensa työstä ja saavuttaa sujuva yhteistyö, jonka pohjalta asiakkaita osataan ohjata paremmin palvelujen piiriin.

Pilotti 2: Yhteinen palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma erityistilanteessa olevalle asiakkaalle. Tavoitteena on joustavoittaa Kelan ja sosiaalitoimen välistä toimintaa asiakkaan kokonaistilanteen tukemiseksi, nopeuttaa asiakkaan kokonaistilanteen käsittelyä ja sopia yhteistyössä asiakkaan palvelusta silloin, kun asiakkaan palvelutarve on pitkäaikaista.

Pilotti 3: Kehittää asiakasohjauksen malli vastaanottokeskuksesta kuntaan siirtyville asiakkaille. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä toisten työstä ja kehittää sujuvaa yhteistyötä, jonka avulla turvataan asiakkaan Kela-etuksien sujuva hakeminen ja asiakkaan ymmärryksen varmistaminen Kela-asioissa, kun asiakas siirtyy vastaanottokeskuksesta kuntaan sekä tukea asiakasta hoitamaan omatoimisesti Kela-asiat.

- Elokuussa aloitettiin aikuisten palvelutarpeen arviointikäsikirjan kirjoitus, jota työstetään yhdessä Soccan, SoNet Botnian, Vasson ja Kosken osahakkeiden kanssa. Käsikirjaan on tulossa kolme sisällöllistä pääteemaa: vuorovaikutus ja dialogisuus, moniammatillisuus ja -toimijuus sekä näyttöön perustuva sosiaalityö. Näiden teemojen kautta pureudutaan pal-

velutarpeenarvioinnin prosessiin, moniammatillisuuteen ja erilaisten mittaustyökalujen käyttöön arvioinnin osana.

II

Kehittää ja uudistaa sosiaalityön menetelmiä siten, että ne ovat asiakkaita osallistavia ja eämänhallintaa tukevia.

Kaikukortin tavoitteena on parantaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien henkilöiden mahdollisuuksia nauttia taiteesta ja kulttuurista. Kulttuuri kuuluu kaikille varallisuudesta riippumatta. Kulttuuria kaikille -palvelu kehittää Kaikukorttia valtakunnallisesti. Kaikukortti on käytössä Espoossa, Kainuussa ja kokeilussa kesäkuusta 2017 alkaen Lappeenrannassa. Halusimme hankkeessa tuoda aikuissosiaalityöhön välineen, jonka avulla voidaan tukea asiakkaan osallisuutta ja elämänhallintaa. Kaikukortti toimii myös jalkautuvan sosiaalityön välineenä ja antaa mahdollisuuden astua toimiston ulkopuolelle, jolloin voidaan kohdata asiakkaita uusissa ympäristöissä ja näin tuoda uutta otetta ennen niin byrokraatiakeskeiseen aikuisosiaalityöhön.

Hankkeessa olemme neuvotelleet alueelta 13 kulttuurikohdetta tarjoamaan palvelujaan Kaikukortin saaneille henkilöille sekä kouluttaneet ja verkostoineen Kaikukorttia jakavat tahot mukaan yhtenäiseen toimintaan ja toimintaperiaatteisiin. Vuoden 2017 loppuun mennessä Lappeenrannan alueella oli jaettu 258 Kaikukorttia, joista 2 korttia oli Yhteisön Kaikukortteja.

Loka-marraskuussa Kaikukortista tehtiin kaksi videohaastattelua, joiden avulla haluttiin kuvata kulttuuri-kohteen ajatuksia Kaikukortti toiminnasta

[Aapo Stavén ja Rata-ryhmän Kaikukorttitarjonta](#) ja käyttäjäkokemuksia

[Eksoten Nuortenpajan nuoret ja Kaikukortin käyttö](#)

Lappeenrannan Kaikukortin käyttäjille sekä verkostossa mukana oleville kulttuuri- ja sosiaalipuolen toimijoille toteutettiin Kaikukortti-kysely ajalla 23.10.-10.11.2017. Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä internetissä. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperisena osassa sosiaali- ja terveysalan toimipisteissä. Kyselyjen tarkoituksena on kehittää ja arvioida Kaikukortin toimivuutta ja käyttöä. Kyselyjen alustava analyysi tehtiin joulukuussa ja raportti valmistuu alkuvuonna 2018. Tässä seuraavassa lainaus Kaikukortin käyttäjän avovastauksesta, josta tulee hyvin kortin merkitys käyttäjälleen:

"Kaikukortti merkitsee sitä, että voi ystävien kanssa lähteä yhdessä nauttimaan kulttuurin antimista. Olen käyttänyt korttia useita kertoja ja tulen käyttämään, kun toiminta jatkuu Lappeenrannassa. Se on antanut minulle ainutlaatuisen mahdollisuuden osallistua eri kulttuuritapahtumiin, joihin en olisi vähävaraisuuden takia pystynyt muuten osallistumaan. Olen saanut huomattavaa lisää henkiseen hyvinvointiini osallistamalla eri tapahtumiin. Voisin sanoa, että Kaikukortti on ollut minulle suorastaan lottovoitto. Kiitos siitä!"

- Kesäkuussa kokoonnuttiin ensimmäiseen sosiaalityön menetelmäverstaaseen Anjalaan pohtimaan ja työstämään niitä uusia työskentelymenetelmiä, joita mukaan ilmoittautuneet pilottitiimit Kouvolan, Kotkan, Haminan ja Eksoten aikuissosiaalityöstä halusivat muotoilla omiksi kehittämispiloteikseen. Menetelmäverstaassa kokoonnuttiin toisen kerran syyskuussa ja ennen vuoden päätöstä marraskuussa. Kehittämispiloteiksi hahmottui seuraavat kokeilut: Aikuissosiaalityön näkyväksi tekemistä erilaisissa tapahtumissa ja sosiaalisessa mediassa, mittareiden käyttöönotto ja niistä saatujen kokemusten hyödyntäminen asiakastyössä, Työ- ja toimintakyvyn arviointiprosessin kuvaaminen, arvioiminen ja kehittäminen sekä asiakkaan kokemuksen esille tuominen. Kohderyhmänä yli 54-vuotiaat pitkäaikaistyöttömät, joiden tilanteeseen liittyy vaikeita terveydellisiä ongelmia, alle 30-vuotiaiden asiakkaiden jalkautuva kohtaaminen sekä "Viihdy kotona,

ettet ole kadulla!" - ryhmätapaaminen/-tapaamiset it-senäisen asumisen ja arkielämän taitojen tukemiseksi ensiasuntoon muuttaville nuorille. Pilottitiimit työstävät näitä kehittämiskohteita omassa työympäristössään ja yhteisesti jaamme ajatuksia menetelmäverstaissa, joiden avulla on tarkoitus tukea työntekijöiden omaa kehittämistyötä.

18.10. ja 3.11. järjestimme Kouvolassa ja Lappeenrannassa Mittarityöpajat, joissa esiteltiin Aikuisväestön hyvinvoinnin kokonaisuuden mittari sekä Kykyviisari. Työpajojen tarkoituksena oli syventää työntekijöiden tietämystä kyseisistä mittareista sekä niiden taustalla olevasta ajattelusta. Työpajojen jälkeen mittarit otettiin käyttöön ja kokeiluun Eksotessa sekä Kouvolassa. Petteri Paasio on tuonut esille, että palvelutarpeen arviointi tulee perustua ihmisen hyvinvoinnin kokonaisuuden tarkasteluun sekä sen edistämiseen. Lisäksi meidän tulee saada tietoa siitä, kuinka me aikuissozialityössä yhdessä asiakkaan kanssa tätä hyvinvointia edistämme. Onko meillä käytössä oikeat tekemiset ja välineet yhteiselle hyvinvoinnin edistämiseksi? Onko meidän tekemisellä vaikuttavuutta? Näitä kahta edellä mainittua mittaria kokeilemalla pyrimme pääsemään näiden kysymysten vastausten äärelle yhdessä asiakkaiden kanssa.

III

Vahvistaa vuoropuhelua ja tiedonkulkua eri toimijoiden välillä sekä varmistaa asiakkaan mukanaolo vuoropuhelussa.

Aikuissozialityön aamukahvit järjestettiin 4.10. Kouvolassa ja 6.10. Lappeenrannassa, osallistujia oli yhteensä 43 henkilöä. Aamukahvien teemoina olivat asiakkaat mukaan aikuissozialityön kehittämiseen asiakasraatitoiminnan avulla sekä lapsiperheiden asumisen ongelmien käsittely sosiaalitoimessa. Aiheista alusti Nina Joas, sosionomi ylempi amk opinnäytetyönsä Asiakasraadin kehittäminen Porvoon aikuissozialityöhön sekä Antti Sarantaus, lisensiaattityön

Lapsiperheiden asumisen ongelmien käsittely sosiaalitoimessa pohjalta. Aamukahvien tavoitteena oli innostaa alueen aikuissozialityön toimijoita ottamaan asiakkaita mukaan oman työn kehittämiseen ja uusien työtapojen pohdintaan. Varsinainen työskentely tämän teeman parissa käynnistyy vuoden 2018 puolella.

3.2 Yes We Can

1.2.2016 - 31.12.2017

Yes We Can -hankkeen päätavoitteena oli vahvistaa kehitysvammaisten ihmisten yhtäläisiä oikeuksia aktiivisina kansalaisina. Hankkeen osatavoitteita olivat:

- Kehitysvammaisten henkilöiden työ- ja päivätoiminnan uudistaminen heidän osaamisestaan ja kiinnostuksen kohteistaan lähtien sosiaalisen osallisuuden ja työllisyyden vahvistamiseksi
- Kehitysvammaisten henkilöiden työllistymisen mahdollistavien vaihtoehtoisten organisaatiomallien selvittäminen (esim. osuuskunta, sosiaalinen yritys)
- Henkilöstön työotteen muutos
- Kehitysvammaisten ihmisten osaamisen edelleen kehittäminen
- Hankearviointi

Hankkeeseen osallistui 182 henkilöä. Hankkeen aikana toteutui 17 kappaletta työsuhteita. Hanketta arvioitiin läpi hankkeen. Hankkeessa onnistuttiin erityisesti asiakkaiden osallisuuden parantamisessa ja työhönvalmennuksen kehittämisen saralla. Työhönvalmennuksen vakiintuminen osaksi toimintaa on onnistunut. Hankkeeseen myös osallistuttiin innokkaasti ja siitä oltiin pääosin kiinnostuneita. Hankkeesta käytiin kertomassa erilaisissa tilaisuuksissa myös valtakunnallisesti ja sen toiminta sekä tulokset saivat kiinnostusta ja tukea muilta samojen teemojen kanssa toimivilta. Hankkeessa valmistuneet esitteet ja työ-

hönvalmennusohje ovat jatkuvassa käytössä Eksotella ja herättäneet kiinnostusta myös valtakunnallisesti. Työhönvalmennuksen markkinointivideot sekä loppuraportti ovat osaltaan tehneet hankkeen toimenpiteitä näkyviksi.

Hankkeen toimenpiteitä olivat somepajat kehitysvammaisille henkilöille, muutosvalmennukset toimintakeskusten henkilökunnalle ja asiakkaille, työhönvalmennuksen kehittäminen ja työhönvalmennuksen ohjekirjan laatiminen toiminnan tueksi. Hankkeen aikana kokoontui sekä työhönvalmentajien että asiakkaiden vertaistukiryhmä, jossa keskusteltiin työhön liittyvistä asioista. Hankkeessa tutustuttiin myös monenlaiseen harrastustoimintaan ja käytiin maatioilla osana päivätoimintaa. Työnvarjostuspäivät olivat suosittuja työelämään tutustumisessa sekä ryhmänä että henkilökohtaisesti. Asiakkaiden osallisuutta tuettiin tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua toiminnan suunnitteluun. Henkilökunnalle järjestettiin koulutuksia. Hankkeessa valmistui kolme opinnäytetyötä.

Haasteita toi seurantalomakkeiden täyttäminen. Myös viestintä oli osin vaikeaa. Hanke toimi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hallinnoimana, mutta sen kohderyhmänä olivat Eksoten vammaispalvelujen ja Laptuote-säätiön henkilöstö ja asiakkaat. Työotteen muutosta ei ole helppo toteuttaa, vaan se aiheuttaa usein myös vastarintaa. Niin tässäkin tapauksessa; toisaalta muutosta toivottiin, mutta herkästi myös koettiin, että kehitetään väärä asioita tai väärällä tavalla. Loppua kohti näkyi myös väsymystä, into osallistua ei riittänyt ihan kaikkeen. Kaiken kaikkiaan henkilöstö koki tulleen kuulluksi ja asiakkaiden osallisuuden ja sen myötä aloitekyvyn lisääntyneen hankkeen myötävaikutuksesta.

3.3 Yhteinen koti maalla

1.10.2016 - 30.11.2018.

Yhteinen koti maalla -hankkeen hallinnoijana on Socom ja osatoteuttajina ovat Saimaan ammattikorkeakoulu sekä Työtehoseura ry.

Hankkeen päätavoitteena on parantaa yhteisöllisen asumisen avulla ikääntyneiden mahdollisuuksia asua maaseudulla ja lisätä sitä kautta maaseudun elinvoimaisuutta ja palvelujen kysyntää paikallisilta kotipalvelu- ja rakennusalan yrittäjiltä.

Hankkeen osatavoitteita ovat:

1. Luoda uusia, maaseudulle soveltuvia yhteisöllisen asumisen muotoja erilaisissa asuinympäristöissä
2. Kuvata yhteisöllisen asumisen tuottamia teknisten muutosten tarpeita rakennuksissa ja rakennetussa ympäristössä sekä tuottaa näihin ratkaisuja ja toteuttaa pilottikohteissa tarvittavat muutokset
3. Selvittää yhteisölliseen asumiseen liittyviä palvelutarjonnan ja yrittäjyyden mahdollisuuksia
4. Arvioida hankkeen tuloksia ja vaikutuksia sekä leviittää tietoa toteutetuista malleista

Tuloksena syntyy:

- Parantunut ikäihmisten mahdollisuus asua omassa asuinympäristössään ja valita yhteisöllinen asumismuoto, joka osaltaan vähentää yksinäisyyttä ja turvattomuutta sekä tukee arjessa selviytymistä.
- Uudet yhteisöllisen asumisen mallit, jossa on mukana koko toteutusketju palvelun tarjoajista ja teknisistä ratkaisuista ihmisten aktivointiin

- Yritysten, yhteisöjen ja vapaaehtoistyötä tekevien yhteistoiminnan paraneminen sekä uudet liiketoimintamallit ja mahdollisuudet
 - Opas tilaratkaisuista ja järkevistä laitevalinnoista ikääntyvien yhteisöllisissä asumismalleissa
- Kohderyhmänä ovat maaseudun ikäihmiset sekä paikalliset kotipalvelu- ja rakennusalan yrittäjät.

Toimintaa 2017

Hankkeeseen on suunnitelman mukaisesti valittu kaksi pilottikohdetta, Haminan Jamilahden kansanopiston oppilasasuntola ja Rautjärvellä Asemanseudun alue. Haminassa pidettiin avoin keskustelutilaisuus toukokuussa 2017, johon oli kutsuttu paikallisia palveluntuottajia, kunnan edustajia ja seniorikansalaisia, joita yhteisöllinen asuminen ja sen kehittäminen kiinnostivat. Syyskuussa 2017 pidettiin Jamilahden opistolla kaksi työpajapäivää, joiden tavoitteena oli yhdessä eri näkökulmista pohtia Jamilahden oppilasasuntolaa ja sen pihapiiriä yhteisöllisen senioriasumisen paikkana. Tilaisuuksiin kutsuttiin Haminan alueen yhdistyksiä, hyvinvointi- ja asumispalveluyrittäjiä sekä muita avaintoimijoita. Näiden työpajojen tuotosten perusteella on tehty muutossuunnitelmat ja kustannusarviot oppilasasuntolan tiloihin ja pihapiiriin. Lisäksi kevään tilaisuudessa nousi esiin Pyhällön alueen asukkailta kehittämisajatus yhteisöllisen senioriruokailun järjestämisestä koululla. Asiaa on lähdetty viemään eteenpäin ja kehittämään yhdessä Haminan kaupungin, vanhusneuvoston ja Pyhällön kyläyhdistyksen kanssa.

Rautjärven Asemanseudulla hanke kävi tutustumassa alueeseen keväällä 2017. Kohde poikkeaa Haminasta siten, että Asemanseudulla ei ole hyödynnettävissä olevaa valmista rakennuskantaa. Rautjärven Aseman-

seudun koululla järjestettiin yhteisöllisen senioriasumisen ensimmäinen työpaja 28.9. ja toinen työpaja 12.10.2017. Tilaisuuksiin kutsuttiin Rautjärven alueen yhdistyksiä, hyvinvointi- ja asumispalveluyrittäjiä ja muita avaintoimijoita. Alueella olevat vanhat eläkeläisten rivitalot ovat huonokuntoisia eikä niitä enää kannata korjata. Tästä johtuen Asemanseudulle on työpajojen kehittämisehdotusten ja -tarpeiden perusteella tehty suunnitelmat uudisrakennuksista.

Haminasta Kick off -tilaisuudesta keväällä 2017

Palveluyrittäjille on tehty haastattelut, mitä heillä olisi tarjota yhteisölliseen senioriasumiseen. Näiden perusteella on työstetty kevyttä, nopeasti tarpeisiin vastaavaa ja mukautuvaa palvelukonseptia. Yhteisöllisen asumisen opas tilaratkaisuista ja järkevistä laitevalinnoista ikääntyvien yhteisöllisissä asumismalleissa on työstetty ja I. versio lähetetty Ympäristöministeriöön tarkastettavaksi joulukuussa 2017.

Luumäellä toteutettiin lokakuussa 2017 yhteistyössä Luumäen kunnan kanssa koko väestölle asumisen kysely, jossa kartoitettiin asukkaiden näkemyksiä hyvästä asumisesta sekä palveluntarpeista. Savitaipaleella on tehty yhteistyötä Eksoten Täytyy -hankkeen kanssa perhehoidon kehittämiseksi sekä kehitetään ”Kyläpiha -mallia”.

Oppilaitosyhteistyö

Kolmannen vuoden sosionomiopiskelijat valmistivat ”ikäntyvän asuminen ja hyvinvointi” -opintojen yhteydessä yhteisöasumisen seminaarin. Seminaarissa käsiteltiin yhteisöasumisen ja

yhteisöllisen asumisen muotoja opiskelijoiden blogien kautta. Lähtökohtana käytettiin Yhteinen koti maalla -hanketta. Seminaari järjestettiin 12.5. 2017. Hankkeessa on ollut syksyllä 2017 mukana ryhmä Saimaan AMK:n 2. vuoden sosionomiopiskelijoita, jotka ovat osallistuneet työpajoihin ja kyselyn toteuttamiseen.

On myös kirjoitettu artikkeli ”Kotikeskeinen ja vanhuslähtöinen sosiaaliohjaus ikääntyvän arjen tueksi”, jossa käsitellään yhteisöllisen asumiseen liittyviä kokemuksia Yhteinen koti maalla -hankkeen puitteissa (kirjoittajat: Heini Maijanen, Titta Piikki, Tarja Tapio). Artikkelin julkaistaan Saimian, Socomin ja Talentian yhteisjulkaisussa ”Muuttuva sosiaalialan työ Etelä-Karjalassa” vuoden 2018 alkupuolella.

Yhteisöllisen asumisen malleihin tutustuminen

Hankkeen puitteissa on vierailtu Lapinjärven kunnassa 16.5. tutustumassa kunnan osallistavaan yhdyskuntasuunnitteluun, yhteisöllisiin tiloihin, Lapinjärvitalo-konseptiin sekä verkostomaiseen, muistiystävälliseen sekä ihmislähtöiseen Lapinjärven taajama-alueen kehittämiseen. Vierailusta kirjoitettiin yhteenveto hankkeen blogi-sivuille:
<http://www.socom.fi/2017/05/lapinjarvi-vahvasti-ikaihmissen-kunta/>

Senioriyhteisö Helsingin Loppukirissä vierailtiin 6.6. ja tutustuttiin ”itsepalvelutalon” toimintaperiaatteisiin,

toimintaan ja tiloihin sekä kuultiin Loppukirin suunnittelun, rakentamisen ja yhteisön perustamisen historiasta.

Lisäksi on osallistuttu seuraaviin tapahtumiin:

- Ympäristöministeriön järjestämän Ikääntyneiden asumisratkaisut -seminaari 17.5.
- Gerontologia 2017 -kongressi 7.-9.6, jossa pääteemoina olivat megatrendit hyvään vanhuuteen, vanhuuteen varautuminen, asuminen ja elinympäristöt vanhuudessa sekä muuttuva vanhuus osallistuttiin kansainvälinen ikääntymisen, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin alan AEPA-Wel -tutkijaverkoston työskentely 26. - 27.7.2017 Lapin yliopistolla (Advancing Elderly People's Agency and Inclusion in the Changing Arctic and Nordic Welfare).
- Kehittyvä vanhustyö seminaari Kymenlaaksossa, Kouvossa 24.10.2017.
- 25.10.2017 ”Yhdessä moderni yhteisöasuminen” -seminaari Espoon Hanasaassa, jossa kuultiin luento ja kokemuksia yhteisöllisen asumisen edelläkävijämaan Tanskan yhteisöasumisesta ja Suomessa toimivasta yhteisöasumisesta (<https://www.hanaholmen.fi/event/yhdessa-moderni-yhteisoasuminen/>).
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aluekierros 2.11.2017 Kouvossa.
- Eksoten projektimessut - Yhdessä kehittäen, 29.11.2017 Lappeenrannassa, jossa verkostoiduttiin ja esiteltiin alueella olevia hankkeita.

3.4 Vertaisryhmätoimintaa perintökäären varoin

Lappeenrannan alueen vaikeavammaisten, henkilökohtaisen avustajansa työnantajana toimivien vertaisryhmän toiminta vuonna 2017

Tapaamisia järjestettiin kuukausittain maaliskuu- joulukuun 2017 aikana, heinäkuuta lukuun ottamatta, yhteensä 9 kertaa. Toimintaan osallistui 4-16 henkilöä, keskimääräisen osallistujamäärän ollessa 4-6 henkilöä. Toiminnasta tiedotettiin sähköpostitse sekä kirjeitse heitä, joilla ei sähköpostiosoitetta ole käytössä.

Syksyn 2017 aikana tapaamispaikaksi vakiintui Me-talon kokoushuone Lappeenrannan keskustassa, kaupakeskus Oprissa. Kokoushuoneen käyttö on maksutonta ja tila on esteetön, sekä helposti saavutettavissa. Kokoustilan käytön mahdollisuus on varmistettu myös jatkossa.

Toiminta sisälsi pääosin ohjattuja keskusteluja työnantajan roolista, mutta myös osallistujien toiveiden mukaisesti käynnin kesäteatterissa, työnohjaajan luennon palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta sekä ravintolaillallisen.

Toimintaan osallistuneista on muodostunut vakiintunut, luottamuksellinen ryhmä, joka toivoo toiminnan jatkuvan myös tulevaisuudessa. Ryhmän itsenäiselle jatkumiselle on pyritty luomaan mahdollisimman hyvät olosuhteet, vaikka ryhmäläiset itse toivovatkin ryhmän jatkuvan ohjattuna. Eräs ryhmän jäsenistä on kuitenkin valmis ottamaan vastuuta ryhmän ohjauksesta jatkossa.

3.5 Hyvinvointia kuvaavan mittarin kehittäminen yhteistyössä Virtaa viljelijälle -hankkeen kanssa

Virtaa Viljelijälle on MTK-Kaakkois-Suomen hallinnoima ja Kaakkois-Suomen Ely-keskuksen rahoittama kaksivuotinen hanke, jonka tärkeimpänä tavoitteena on tarjota apua maatalousyrittäjille jaksamiseen ja talouteen liittyviin hankaliin tilanteisiin. Hankkeessa tehdään yrittäjän luvalla tilakäynti, pyyntö voi tulla joko yrittäjältä itseltään tai hänen luvallaan tilan kanssa yhteistyötä tekevältä taholta.

Hankkeessa mukana olevat asiakkaat tai muut hyvinvointinsa tilasta kiinnostuneet maatalousyrittäjät voivat tehdä joko itsenäisesti tai yhdessä neuvojan kanssa verkossa hyvinvointia mittaavan kyselyn. Tuloksia voidaan analysoida neuvojan kanssa yhdessä, jolloin on mahdollisuus keskustella myös mahdollisista palvelutarpeista.

Socom Oy toteutti yhdessä ProAgrian kanssa mittarin, joka perustuu pääkaupunkiseudun Sosiaalialan osaamiskeskus Soccan tutkijan Petteri Paasion johtaman tutkijaryhmän laatimaan kyselyyn. Kysely on alun perin kehitetty aikuissosiaalityön välineeksi asiakastyöhön.

3.6 Sosiaali- ja potilasasiamiestoiminta

Socom tuotti sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) mukaisia sosiaaliasiamespalveluja Kymenlaakson kunnille sekä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimintakeskulle (Eksote). Lisäksi Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimintakeskulle sekä Kotkalle ja Kaakon kaksikon kunnille, Virolahdelle ja Miehikkälälle, tuotettiin potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) mukaisia potilasasiamespalveluja. Socom tuotti potilasasiamespalveluja myös yksityisille, terveydenhuollon palveluja tuottaville yrityksille.

Taulukko I Asiatapahtumien määrä v. 2017

Kunta/Alue	Sosiaalipalvelut	Terveystoimintakeskukset
Eksote	91	464
Hamina	36	-
Kotka	122	71
Kouvola	161	-
Pyhtää	23	-
Miehikkälä	0	6
Virolahti	4	4
Muu	6	-
Yhteensä	443	545

Kymenlaakson sekä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimintakeskusten asiamiehet antavat vuosittain maaliskuun loppuun mennessä selvityksensä kunnanhallituksille ja lautakunnille. Selvityksissä kuvataan toimintavuoden

aikana asiakkaiden yhteydenotoissa esiin tuomia ongelmia sekä sosiaalihuollon asiakkaiden oikeuksien kehitystä kunnassa. Selvitykset ovat luettavissa Socomin internetsivuilla osoitteessa:

<http://www.socom.fi/sosiaali-ja-potilasasiames/>

4 Kumppanuusmalleja kehittämissä

4.1 Työtä nuorille ja hyvinvointia ikääntyneille kulttuurista

1.1.2016-31.5.2017

Työtä nuorille ja hyvinvointia ikääntyneille kulttuurista -hankkeen jatkoajalla 1-5/17 tuotettiin julkaisu, Palasista palettiin. Kulttuuri osaksi ikäihmisten palveluja. https://issuu.com/socomoy8/docs/palasista_palettiin

Julkaisu tarjoaa kattavan kuvauksen hankkeen toimenpiteistä ja tuloksista. Siinä pohditaan myös, mitä tarkoittaa taiteilijan työllistyminen sotelle. Lisäksi tuettiin hankkeen toimenpiteiden jalkautumista, taiteilijapalvelujen tarjontaa Eksoten kuntoutuksessa ja omaishoidossa sekä Kouvolan kulttuuriveturimallia ja Kouvolan omaishoidon musiikkituokioiden käynnistymistä. Koskenrinteen palvelukotiyhdistys otti hankkeen myötä taiteen ja kulttuurin strategiseksi painopisteeksi.

4.2 ARMAS-festivaali

ARMAS -festivaalia vietettiin vanhustenviikolla, lokakuun alussa. Valtakunnallisen Suomi 100-tunnusta kantaneen festivaalin tavoitteena oli edistää ikäihmisten oikeutta korkeatasoiseen taiteeseen ja kulttuuriin, ja se rakentuu kolmen pilarin varaan:

- Ikääntyvät taiteilijat ja ikääntymisen teemat taiteessa (taide)
- Taiteen ammattilaiset sosiaali- ja terveyssektorilla (yhteisöllisyys)
- Ikäihmisten taiteen ja kulttuurin kokijoina ja tekijöinä (sosiaalisektori)

Valtakunnallista ARMASta koordinoi Lasipalatsin Mediakeskus, paikallisen festivaalin tuotimme yhteistyössä kolmen Saimaan ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijan kanssa.

ARMAS-festivaalin painopisteenä on ikäihmisten taiteen ja kulttuurin tekijöinä ja kokijoina. Kaksiviikkoinen festivaalin aikana järjestimme 42 tapahtumaa, joihin osallistui 766 ikäihmistä. ARMAS toteutettiin Etelä-Karjalan liiton Suomi 100-tuella sekä Lappeenrannan kaupungin tapahtuma-avustuksella.

4.3 Järjestöjen palvelut osaksi hyvinvoinnin ekosysteemiä - työtä ja osallisuutta nuorille (Jobi-hanke)

1.1.2015-31.9.2017

Hankkeessa tuettiin yhdistyksiä heidän omien palvelujen ja toimintojen tuotteistamisessa. Eksoten hyvinvointiasemilla Savitaipaleella ja Rautjärvellä lisättiin järjestöjen ja hyvinvointiaseman yhteistyötä ja selvitettiin, miten nuorten osallisuutta ja vapaaehtoistyötä voidaan vahvistaa nuorten, järjestöjen ja hyvinvointiaseman yhteistyössä. Hankkeen tuloksena syntyi myös kehitysvammaisten kaveritoiminnan toimintamalli Eksoten, Saimaan ammattiopisto Sampon ja Lappeenrannan Kehitysvammaisten Tuki ry:n yhteistyönä, jossa Sampion opiskelijat toteuttavat kaveritoimintaa Eksoten vammaispalvelujen yksiköissä. Kouvolan alueella puolestaan lisättiin nuorten tietoisuutta järjestötoiminnasta ja järjestöjen tietoutta, miten heidän tulisi kehittää palvelujaan ja vapaaehtoistoimintaansa nuoria houkutteleviksi. Lisäksi selvitettiin Kouvolan alueen yhdistysten tuen tarpeita työllistämisasiassa, mahdollisuuksia työllistää nuoria ja nuorille suunnatut vapaaehtoistyön paikat.

Nuorten valmiuksia kansalaisyhteiskunnan toimijoina vahvistettiin kehittämällä Saimaan ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välistä oppilaitosyhteistyötä sekä hyödyntämällä järjestökentän mahdollisuudet sosiaali- ja terveysalan ammatillisena oppimisympäristönä. Hankkeen myötä Saimaan ammattikorkeakoulun sote-alan opetussuunnitelmien toteutusta uudistettiin monin tavoin: sosionomikoulutuksen opetukseen lisättiin teoriatietoa järjestötoiminnasta, opiskelijoiden työelämäprojekteja suunnattiin vahvemmin

järjestökentälle, terveydenhoitajakoulutukseen sisältyvän ammatillisen harjoittelun rakennetta ja toteutusta muutettiin niin, että se vastaa joustavammin yhdistysten tarpeisiin. Lisäksi selvennettiin ohjeistusta vastuukysymyksistä ja luotiin malli harjoittelijan työskennellessä järjestössä osana opintojaan.

Hankkeessa onnistuttiin erityisesti yhteistyön tiivistämisessä järjestöjen ja Saimaan amk:n välillä, opiskelijoiden innostuksen ja tietoisuuden lisäämisessä järjestöjen tarjoamista vapaaehtoistyön ja työllistymisen mahdollisuuksista sekä keskustelun herättämisessä järjestötoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan muutoksesta. Hankkeessa nostettiin esiin järjestötoiminnan painoarvo osana Kaakkois-Suomalaista hyvinvoinnin ekosysteemiä ja rakennettiin valtakunnallisen yhteistyötä Toimeksi-verkostossa.

Lisätietoa mm. hankkeen julkaisuista löytyy tästä linkistä <http://jobihanke.blogspot.fi/>

4.4 Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen - Masto-hanke

I.I.2016-31.3.2018

Masto -hankkeen päätavoitteena oli tukea maahanmuuttajataustaisten naisten työllistymistä ja parantaa osallisuutta yhteiskunnassa. Maahanmuuttajataustaisten naisten työllisyystilanne on monin paikoin paljon valtaväestön työllisyystilannetta heikompi, myös verrattuna maahanmuuttajataustaisiin miehiin naiset sijoittuvat heikommin työmarkkinoille. Tähän vaikuttaa monet erilaiset seikat, mm. vanhempainvapaat, kulttuuriset syyt sekä syrjintä.

Masto -hanketta toteuttivat Socomin kanssa Saimaan ammattikorkeakoulu, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu ja elinkeino- ja yrityspalveluyksikkö Wirma Lappeenranta. Maahanmuuttajanaishille tarjottiin oman osaamisen tunnistamisen ja kartoittamisen välineitä, työpajoja, joissa tehtiin cv ja video-cv sekä yrittäjyysneuvontaa. Yksi tapa lisätä osallisuutta oli kulttuuripaketti-illat, joissa keskusteltiin erilaisista suomalaisen yhteiskuntaan liittyvistä asioista. Kulttuuripaketit toteutettiin Imatralla, Lappeenrannassa, Kotkassa ja Kouvolassa ja ne olivat keskustelevia ja iloisia tapahtumia.

Hankkeessa koottiin myös yhteen kaikki ne tahot, jotka toimivat maahanmuuttajien kanssa, sillä monen kokemus oli, että palvelut ovat pirstaleisia eivätkä toimijat välttämättä tiedä toistensa palveluista ja tapahtumista. Kaikki toimijat kutsuttiin yhteisen pöydän ääreen ja arvooverkkokartan avulla tehtiin näkyväksi kaikkien saamat ja antamat palvelut. Hankkeen toimenpiteet ja käytetyt menetelmät on koottu menetelmäoppaaseen, joka löytyy Socomin nettisivuilta: http://www.socom.fi/wp-content/uploads/2015/06/Masto_Testattuja_toimia_naisten_tyollisyyteen.pdf

Hankkeen tuloksina koottiin myös profiilikortit, joihin hahmoteltiin kuuden eri elämäntilanteessa olevan naisen tarina ja polku kohti koulutusta tai työtä Suomessa. Kortteja painettiin sekä suomen että venäjän kielellä ja niiden toivotaan toimivan maahanmuuttotyötä tekevien tukena, kun lähdetään kartoittamaan maahanmuuttajataustaisen naisen nykyistä tilannetta ja tulevaisuuden suuntaa.

Uralla eteniä

4.5 Henkilökohtaisen avun keskus Henkka

Työnantajien ja henkilökohtaisten avustajien määrä Henkilökohtaisen avun keskus Henkan rekisterissä kasvoi jatkuvasti. Vuoden 2017 lopussa rekisterisämme oli 1362 henkilöä. Työnantajia oli 465 ja avustajia 897. Uusia työnantajia tuli vuoden 2017 aikana Kymenlaaksoon 48 ja avustajia 132. Etelä-Karjalan puolella vastaavat luvut olivat 16 ja 46.

Rekisteröinnissä käytimme verkkopalveluamme www.avustajainfo.fi. Opastimme rekisteriimme tulevat henkilöt avustajainfo.fi -verkkopalvelun käyttöön sekä käytimme tarvittaessa sitä heidän puolestaan. Avustajainfon kautta työnantajat voivat etsiä itselleen avustajaa ja avustajat työtä.

Keskuksessa työskentelee kaksi henkilökohtaisen avun koordinaattoria, toinen Etelä-Karjalassa ja toinen Kymenlaaksossa. Yhteistyössä ovat mukana kaikki Kaakkois-Suomen kunnat lukuun ottamatta Iittiä.

Henkan tuottamaan palveluun sisältyi:

- Vaikeavammaisten henkilöiden tukeminen avustajien rekrytoinnissa
- Avustajien sijaisvälityksen organisoiminen
- Alueellisen avustaja- ja työnantajarekisterin koostaminen ja ylläpito
- Uusien työnantajina toimivien vaikeavammaisten henkilöiden neuvonta ja ohjaus työnantajana
- Työnantajien hallinnollisten tukipalveluiden koordinaatio
- Henkilökohtaisten avustajien työsuhteeseen ja avustajien tehtäviin liittyvä neuvonta ja ohjaus
- Ajankohtaisen tiedon välittäminen avustajille ja työnantajille henkilökohtaisesta avusta

- Ajankohtaisen tiedotusmateriaalin lähettäminen vammaispalveluille.

Henkilökohtaisten avustajien vakuutusten kilpailutus toteutettiin vuodenvaihteessa 2017/2018. Uudeksi vakuutusyhtiöksi valittiin Fennia, jolle työtapaturma- ja ryhmähenkivakuutukset siirtyivät kevään 2018 aikana.

Asiakaspalautekysely henkilökohtaisille avustajille toteutettiin marraskuussa 2017. Avustajille tehdyn hyvinvointikyselyn tulokset sekä vertaistapaamisten materiaalit löytyvät Henkan sivuilta - <http://www.socom.fi/henkka/tietopankki>. Henkan toimintaa kehitetään saadun palautteen pohjalta.

Yhteistyö kuntatoimijoiden kanssa jatkui tiiviinä. Henkka järjesti kaksi työkokousta vammaispalveluiden henkilökunnalle, joista toinen toteutettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen henkilökohtaisen avun keskus Apurin kanssa.

Yhteistyötä jatkettiin myös Julkisten ja hyvinvointialojen liiton JHL:n sekä Valkealan ja Jaakkiman kristillisten kansanopistojen kanssa.

Molemmissa maakunnissa järjestettiin kaikille avoimet päivänmittaiset henkilökohtaisen avun tapahtumat. Kouvolassa pidetty tilaisuus järjestettiin yhdessä Kouvolan kaupungin ja Valkealan opiston kanssa ja Lappeenrannassa Eksoten kanssa. Molemmissa tilaisuuksissa paikalla oli yli sata kiinnostunutta henkilöä.

Työnantajien vertaistapaamiset Lappeenrannassa toteutettiin sosionomiopiskelijan vetäminä. Kuntoutuksen ohjaajaopiskelija järjesti henkilökohtaisille avustajille ohjattuja vertaistapaamisia työhyvinvointiteemalla. Kouvolassa, Kotkassa, Imatralla ja Lappeenrannassa oli kussakin kaksi, eri sisältöistä vertaistapaamista. Henkilökohtaisten avustajien

vertaistapaamiset jatkuivat itseohjautuvasti Lappeenrannassa, Imatralla, Kotkassa ja Kouvolassa.

Henkilökohtaisen avun työnantajille ja avustajille lähetettiin Henkan tiedote työsuhteeseen liittyvistä tärkeistä asioista ja muista ajankohtaisista asioista kahdesti vuodessa.

4.6 Lastensuojelun edunvalvonnan koordinaatio

Socom koordinoi lastensuojelun edunvalvojatoimintaa Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueella. Koordinaation kautta palvelua tarjottiin lastensuojelun toimijoille, poliisille, lastensuojelun edunvalvojille, käräjäoikeuden ja maistraattien toimijoille.

Kunnat: edunvalvojatarpeen arviointi, konsultaatio, lastensuojelun sosiaalityöntekijän avustus edunvalvojan hakemisessa, edunvalvojan ylläpitäminen, jossa oli vuonna 2017 yhteensä yhteyslinkki muihin edunvalvonnan prosessin toimijoihin, toimeksiantojen välittäminen

Poliisi: lastensuojelun edunvalvonnan tarpeen arviointi, konsultointi, edunvalvojien välittäminen rikosprosesseihin, yhteyslinkki muihin edunvalvonnan prosessin toimijoihin

Käräjäoikeus ja maistraatti: yhteyslinkki muihin edunvalvonnan prosessin toimijoihin, lastensuojelun edunvalvonnan toimintatapojen tunnetuksi tekeminen.

Kaakkois-Suomen lastensuojelun edunvalvojat: konsultaatioapu, tukirakenteet: työnohjauksen järjestäminen, yhteyslinkki muihin edunvalvonnan prosessin toimijoihin, toimeksiantojen välittäminen. Vuonna

2017 haettiin edunvalvoja 82 lapselle. Näistä 60 oli rikosprosessien edunvalvontoja ja 23 lastensuojeluprosessin edunvalvontoja.

5 Tiedonhallintaa ja osallisuutta tietoyhteiskunnasta

5.1 Kansa-koulu-hanke - Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpano

1.8.2015 - 31.12.2017

Kansa-koulu-hanke päättyi 31.12.2017. Hankkeella tähdättiin tavoitettiin, jossa sosiaalihuoltoa järjestävissä ja tuottavissa organisaatioissa on riittävä toiminnallinen ja tekninen valmius asiakasasiakirjalain vaatimusten täyttämiseen.

Hankkeen toiminta- ja tietomääritysten kehittämiskokonaisuuden seitsemän pilotin pilotointiaika päättyi huhtikuuhun 2017 mennessä. Pilotoinnin aikana sosiaalihuollon organisaatioille valmisteltiin työkaluiksi työsuunnitelma, nykytilan kartoituksen työkalu ja työkalun täyttöohje. Nämä auttavat sosiaalihuollon organisaatioita sosiaalihuollon Kanta-palveluihin valmistautumisen konkretisoinnissa. Seitsemän pilotin loppuraportit ja niiden pohjalta kootut hyvät käytännöt sekä hankkeen valmistelemat työkalut ovat kaikkien hyödynnettävissä hankkeen internetsivuilla.

Hankkeessa toisessa kehittämiskokonaisuudessa valmennettiin kirjaamisvalmentajia julkisiin ja yksityisiin organisaatioihin sekä koulutusorganisaatioihin. Kirjaa-

misvalmentajat ovat määrämuotoisen kirjaamisen asiantuntijoita. Hankkeen aikana valmistui yhteensä 1 628 kirjaamisvalmentajaa koko Suomen alueelle. Heistä 1 416 kirjaamisvalmentajaa oli julkisista organisaatioista, 179 kirjaamisvalmentajaa yksityisistä organisaatioista ja 33 kirjaamisvalmentajaa koulutusorganisaatioista. Lisäksi ryhmiin osallistui 278 muuta henkilöä, jotka koostuivat THL:n ja Kelan edustajista, opiskelijoista, keskeyttäneistä henkilöistä ym.. Ryhmiä oli yhteensä 55 ryhmää. Kaikkien ryhmien palautteista koottu valmennuksen yleisarvion keskiarvo oli 4 (asteikolla 1-5).

Kirjaamisvalmentajat valmensivat omissa organisaatioissaan tai alueillaan henkilöstöä määrämuotoiseen kirjaamiseen. Hankkeen aikana organisaatioiden- tai alueiden ryhmiä pidettiin yhteensä 468 ryhmää. Niihin osallistui yhteensä 9 888 sosiaalipalvelujen asiakastietoa kirjaavaa ammattihenkilöä. Heistä 9 591 edusti julkisia organisaatioita ja 297 yksityisiä organisaatioita. Koulutusorganisaatioiden organisaatiokohtaisia ryhmiä ei tilastoitu.

Valmistuneet kirjaamisvalmentajat muodostivat aluekoordinaattorin johdolla maakunnallisia kirjaamisvalmentajaverkostoja. Verkostoja muodostui maakuntiin 21 kappaletta. Verkostojen tavoitteena oli kehittää sosiaalihuollon kirjaamista valtakunnallisesti yhtenäisellä tavalla.

Kirjaamisvalmennusten toteutuksen mahdollisti laaja kirjaamisvalmennusmateriaali, joka koostui diaesityksistä, videoluennoista ja oheislukemistosta.

Kaikissa hankkeessa mukana olleissa tietojärjestelmissä ei ollut valmiutta ottaa käyttöön palvelutehtäväluokitusta eikä THL:n määrittelemiä asiakasasiakirjarakenteita. Siitä huolimatta hankkeen

pilotoinnin aikana tekemä työ edisti valmiutta toiminta- ja tietomääritysten käyttöönottoon. Kirjaamisvalmentajien valmistumisen ja organisaatiokohtaisten valmennusten pitämisen myötä kirjaamisosaaminen ja sosiaalihuollon tiedonhallinnan osaaminen vahvistui sosiaalihuollon organisaatioissa. Hankkeessa ei päästy tavoitetilaa, mutta tavoitetilan suuntaisesti edettiin iso kehitysaskel eteenpäin kohti tavoitetilaa.

THL:n rahoittamassa hankkeessa olivat mukana kaikki sosiaalialan osaamiskeskukset. Hallinnoijana toimi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom.

5.2 Osalliseksi tietoyhteiskunnasta – hanke Osku

1.2.2016 – 28.2.2018

Hankkeen tavoitteena on edistää ikäihmisten valmiuksia käyttää sähköisiä palveluita. Tavoitteena on lisätä ikäihmisten tietoteknistä osaamista ja rohkaista heitä käyttämään sähköisiä palveluita. Hankkeen myötä ikäihmisten osallisuus tietoyhteiskunnassa vahvistuu. Hankkeen toisena tavoitteena on luoda vertaisohjaajaverkosto, jossa vertaisohjaajat, nettiopastajat toimivat ikäihmisten tukena sähköisten palveluiden käytössä.

Vertaisohjaajana toimiminen tuo vertaisohjaajalle, nettiopastajalle mielekästä tekemistä omaan arkeensa. Nettiopastaja toimii ikääntyneiden ihmisten vapaaehtoisena vertaisohjaajana sähköisten palveluiden käytössä. Opastettava voi olla älypuhelimien, tabletin tai tietokoneen käyttäjä. Nettiopastajan ei

tarvitse osata kaikkea, tavallisen kansalaisen tiedot ja taidot riittävät.

Hankkeessa valmennetaan vapaaehtoisia toimimaan vertaisohjaajana. Valmennuksissa opastetaan toimimaan vertaisohjaajana sekä korostetaan sitä, että vertaisohjaaja, nettiopastaja toimii ikäihmisen tukena sähköisten palveluiden käytössä. Vertaisohjaajan, nettiopastajan ei tarvitse tietää ja osata kaikkea, vaan hänen tehtävänsä on toimia opastettavan tukena, vertaisena. Hankkeessa on valmennettu yhteensä 34 nettiopastajaa. Hankkeen tavoitteena on jalkauttaa vertaisohjaajatoiminta osaksi jokapäiväistä toimintaa ikäihmisten parissa.

Kymenlaaksossa Kouvolan alueen kirjastot aloittavat hankkeessa valmennettujen nettiopastajien kanssa maksuttomat nettiopastustapahtumat kahdessa kirjastossa; Elimäellä ja Valkealassa. Kymenlaakson vapaaehtoiset nettiopastajat jatkavat opastustoimintaa kirjastojen lisäksi Hyvinvointiasema Sarastuksessa, Kouvolan Vammaisjärjestöjen yhdistys ry:ssä sekä toimitila Etapissa.

Etelä-Karjalassa Osku-hankkeessa valmenneet vapaaehtoiset nettiopastajat jatkavat opastustoimintaa PIRRe-hankkeen matkassa Ruokolahdella. PIRRe-hanke on Imatran seudun kirjastojen hanke, jonka yhtenä tavoitteena on parantaa ikääntyvien ihmisten tietoyhteiskuntataitoja.

Hanke järjesti nettiopastusta Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa painottuen maaseudulle. Nettiopastukset ovat maksuttomia tapahtumia ja ikäihmisille suunnattuja. Vuonna 2017 hankkeen toimesta järjestettiin 108 nettiopastustapahtumaa 16 eri paikkakunnalla. Nettiopastustapahtumiin osallistui yhteensä 1050 ikäihmistä.

Hankkeella on omat verkkosivut: www.socom.fi/osku. Lisäksi hanke on aktiivisesti esillä sosiaalisessa mediassa. Vuonna 2017 hankkeen nimissä tehtiin 87 twiittiä ja 127 Facebook -julkaisua. Lisäksi hankkeessa tuotettiin neljä blogitekstiä. Sosiaalisen median lisäksi nettiopastustapahtumista on tiedotettu Kaakon Kantrin tapahtumakalenterissa sekä paikallislehtien tapahtumapalstoilla. Vuonna 2017 julkaistiin 9 lehtijuttua, joissa kerrottiin Osalliseksi tietoyhteiskunnasta -hanke Oskun toimenpiteistä.

Yhdistysinfo.fi

Yhdistysinfo.fi on maksuton verkkopalvelu, joka koostuu yhteen Etelä-Karjalassa, Kymenlaaksossa ja Loviisassa toimivan yhdistystiedon. Yhdistysinfo.fi -verkkopalvelua kehitetään yhteistyössä valtakunnallisen toimeksi.fi -verkoston kanssa.

Yhdistysinfo.fi-verkkopalvelussa yhdistykset voivat ilmoittaa omien tietojensa lisäksi yhdistyksensä tapahtumia, uutisia, hankkeita, toimintaa, työ- ja harjoittelupaikkoja, toimitiloja sekä vapaaehtoistehäviä. Lisäksi palvelussa voi ottaa vastaan ilmoittautumisia tapahtumiin ja koota sivustolta erilaista seurantatietoa yhdistystoimintaan liittyen.

Yhdistysinfo.fi -verkkopalvelu uudistui 23.5.2017. Uudistuneesta Yhdistysinfo.fi -verkkopalvelusta järjestettiin syyskuun 2017 aikana koulutuskierrös, jonka tarkoituksena oli verkkopalvelusta tiedottaminen sekä opastaminen ja tukeminen sen käytössä. Koulutuksia järjestettiin kuudella paikkakunnalla: Imatralla, Lappeenrannassa, Haminassa, Loviisassa, Kotkassa ja Kouvolassa. Koulutuskierröksestä lähetettiin suoramarkkinointikirjeet suoraan yhdistyksille elokuun 2017 aikana. Lisäksi koulutuskierrösta markkinoitiin sosiaalisessa mediassa. Yhdistysinfo.fi-verkkopalve-

lussa on tällä hetkellä yli 150 rekisteröitynyttä käyttäjää. Verkkopalvelusta on tiedotettu myös hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen ammattilaisille, koska Yhdistysinfo.fi -verkkopalvelusta he löytävät helposti kolmannen sektorin tarjoamat palvelut ja näin asiakasohjaus helpottuu.

Yhdistysinfo.fi-verkkopalvelussa olevaa yhdistystietoa voi jakaa verkkosivujen välillä leijukkeiden avulla. Esimerkiksi Kaikumedia on ottanut omille verkkosivuilleen leijukkeen, johon suodatetaan Kouvolan tapahtumat Yhdistysinfo.fi -verkkopalvelusta. Kaikumedia on yhteisöllinen, asukaslähtöisesti tuotettava verkkomedia, joka toimii Kouvolan alueella. Ikäihmisille suunnattujen tapahtumien ja toimintojen suodatamasta leijukkeesta on ollut kiinnostunut myös Kymenlaakson IkäOpastin -hanke.

6 Sote-uudistus ja alueelliset rakenteet

6.1 Hallituksen kärkihankkeiden toteutusta tukemassa

6.1.1 Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaa LAPE

Yhteiskehittämisspäivät

Socom on muiden osaamiskeskusten tavoin ollut järjestämässä omalla toiminta-alueellaan yhteiskehittämisspäiviä. Yhteiskehittämisspäivät ovat LAPE-ohjelmassa kansallisen koordinaation kokeilemista lastensuojelun kehittämisrakenteessa. Kehittämiskohteet määritellään kansallisella tasolla (ministeriö, THL, LAPE), niihin liittyvä mallintamistyö organisoidaan kansallisesti (THL, ministeriö) ja Yhteiskehittämisspäivät järjestetään alueellisen ja kansallisen tason yhteistyönä (THL, sosiaalialan osaamiskeskukset, LAPE-hankkeet). Päivien sisällöissä on lisäksi paikallisia asioita.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tavoitteena yhteiskehittämisspäiville on pysyvän rakenteen aikaansaaminen (Yhteiskehittäminen, Sosiaalihuollon lapsi- ja perhepalveluiden sekä lastensuojelun erityisosaamisen kansallinen tutkimus- ja kehittämisrakenne) ja toimintamallin jatkuminen koko maassa LAPE-ohjelman jälkeenkin. Kunkin tason toimijoilla määrittyvät omat vastualueensa ja toisiinsa kytkeytyvät selkeät tehtävät ja työnjako.

Vuoden 2018 osalta THL:n intressinä yhteiskehittämispäiville on:

- Lastensuojelun toimintakäytäntöjen laadun vahvistaminen ja yhtenäistäminen
 - Koota ja katselmoida eri maakunnissa tehtävää kehittämistyötä siten, että rakentuu vertaisoppimista, hyvien käytäntöjen leviämistä ja riittävää tasalaatuisuutta
- Paikallisesti/alueellisesti rakentuvan tiedon kansallinen jakaminen
 - Tukea maakuntien kehittämistyötä lastensuojelun kehittämiseen liittyvän tiedon ja kokemusten kokoamisen ja jakamisen avulla
- Tiedon tuottaminen kansallisen ohjauksen käyttöön
 - Tuottaa kansallisen ohjauksen käyttöön tietoa maakuntien kehittämiskokemuksista
- Verkostoituminen ja vaikuttaminen
 - Tukea lastensuojelun ja lape-sosiaalihuollon teemoista tietoa tuottavan ja jäsentävän kansallisen, näkyvän ja vaikuttavan verkoston rakentumista - yhteiskehittämispäivät/lastensuojelun kansallinen kehittäjäverkosto

Keskeisinä hyötyinä yhteiskehittämispäivistä on nähty olevan seuraavaa:

- Varmistetaan työnjako ja vältetään epätarkoituksenmukainen päällekkäinen kehittämistyö
- Luodaan koko maan kattava kestävän kehityksen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimijoiden verkosto
- Kohdennetaan tutkimus- ja kehittämisvoimavarat ennakoitusti, suunnitelmallisesti ja sovitusti keskeisiin kohteisiin
- Tuodaan tieteellinen tutkimus osaksi käytännön työtä ja arkea

- Tuotetaan sosiaalihuollon lapsi- ja perhepalveluihin ja lastensuojeluun yhteistä tietopääomaa
- Pysytään yhdessä ajan tasalla koko maassa tehtävästä tutkimus- ja kehittämistyöstä

Paikannetaan tutkimusperusteiset ja vaikuttavat toimintatavat asiakastyössä

LAPE-Kymenlaakso -hankkeen arviointi

Socom tuottaa LAPE Kymenlaakso -hankkeen arvioinnin. Hanke koostuu kahdesta toisiinsa limittyvästä ja toisiaan täydentävästä kehittämiskokonaisuudesta, joita ovat 1) Matalankynnyksen palvelujen kehittäminen ja 2) Erityis- ja vaativimman tason palvelujen kehittäminen. Molempaa kehittämiskokonaisuutta ohjaa yhteinen tavoitetilä nykyistä lapsi- ja perhelähtöisempien, vaikuttavampien, kustannustehokkaampien ja paremmin yhteen sovitettujen palvelujen saavuttamiseksi.

Hankkeen arvioinnissa arvioidaan molempien kehittämiskokonaisuuksien etenemistä jatkuvalla arvioinnilla, jotta toteutuksessa pystytään tarvittaessa tarkistamaan ja muuttamaan toimintatapoja. Arvioinnissa keskitytään toimintamallien ja -rakenteiden muutoksen arviointiin, jossa keskeistä on saavutettujen tulosten ja vaikutusten arviointi. Tapahtunutta muutosta arvioidaan suhteessa lähtötilanteeseen ja asetettuihin tavoitteisiin. Arviointiaineistoa kerättiin v. 2017 lähtötilanteen kartoittamiseksi asiakaskyselyllä ja hankkeen dokumenteista.

6.1.2 OTE - Osatyökykyisille tie työelämään

Osatyökykyisille tie työelämään (OTE) -kärkihankkeessa tavoitteena on aikaansaada muutosta osatyökykyisten asemassa työmarkkinoilla. Kymenlaakson maakunta haki valtionavustusta ”Mallit työllisyyteen ja osallisuuteen”-kokonaisuudesta yhdessä Etelä-Karjalan kanssa. Pää tavoitteena hankkeessa on uudistaa osatyökykyisten tarvitsemia palveluja siten, että ne tukevat nykyistä paremmin osatyökykyisten työllistymistä ja osallisuutta.

Projektissa otetaan käyttöön nykyistä tehokkaammat toimintamallit seuraavilla kolmella osa-alueella:

- Työtoiminnasta töihin
- Opinnoista töihin
- Osallisuutta tukeva toiminta

Keskeistä on mm. varmistaa, että asiakaslähtöinen yhteistyö ja palveluohjaus eri toimijoiden välillä toimivat.

Socom vastasi hankesuunnitelman valmistelusta. Eksopte osti Socomilta myös hankkeen projektipäällikyyden n. yhden kuukauden ajan keväällä 2017, kunnes saivat omasta organisaatiosta järjestettyä työntekijän tähän tehtävään.

6.1.3 Palvelut asiakaslähtöisiksi

Osana Palvelut asiakaslähtöisiksi -kärkihanketta kehitetään ja otetaan käyttöön uusia kansalaisille ja asiakkaille tarkoitettuja sähköisiä palveluita, jotka täydentävät ja korvaavat muita palvelukanavia ja pal-

veluita. Sähköiset kanavat lisäävät asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia, palveluiden saanti nopeutuu ja mahdollisuus saada palveluja tasapuolisesti asuinpaikasta riippumatta lisääntyy.

Socom tuotti STM:n tilaamana yhdessä Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO:n kanssa sähköisten palveluiden nykytilan kartoituksen. Nykytilan kartoituksessa koottiin tietoa olemassa olevista sosiaali- ja toimintakykyyn sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä sähköisistä palveluista. Tiedon kokoamisessa hyödynnettiin jo tehtyjä selvityksiä, www-sivuja ja verkostojen kautta kerättyä tietoa.

6.1.4 OKM:n taiteen prosenttiperiaatteen laajentaminen sote-palveluihin

Taiteen ja kulttuurin kärkihankkeessa prosenttiperiaatteen laajentamisen tavoitteena on parantaa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta ja siten edistää taiteen hyvinvointivaikutuksia. Tämä tapahtuu lisäämällä eri taiteenalojen ja kulttuuripalvelujen tarjontaa sekä käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollon hoito- ja asiakastyössä. Pitkän tähtäyksen tavoitteena on saada taide- ja kulttuurilähtöiset hyvinvointipalvelut vakiinnutetuiksi osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita ja hyvinvoinnin seuranta.

6.1.5 Kulttuuripolku senioreille

1.9.2016-31.12.2017

Kulttuuripolku senioreille -hanke on taiteen % periaatteen laajentamiseen yhdessä sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa rahoituksen saanut hanke. Siinä kehitettiin mallia, miten kuntouttavan päivätoiminnan sisältöä voitaisiin kehittää taidemenetelmillä. Taiteilijat työskentelivät päivätoiminnassa muutaman viikon välein 45min jakson. Monenlaista taidetta siinä syntyi teatteri-ilmaisun ohjaajan, senioritanssin opettajan, musiikinopettajan, kuvataiteilijan ja käsityön opettajan ohjauksessa.

Hankkeessa oli tavoitteena mallintaa koululaisten kulttuuripolusta malli ikäihmisille. Mallinnusta varten sosionomiopiskelijat lähestyivät paikallisia taiteilijoita ja taiteen perusopetuksen oppilaitoksia ja pyysivät tuotteistamaan ikäihmisille suunnattuja työpajoja. Saimme yhden tuotteen. Polun teko jäi odottamaan parempia aikoja.

Kuntouttavan päivätoiminnan kautta tarkasteltiin pulonkauloja taiteilijoiden työllistymiselle. Eteen nousivat mm. palvelun eettiset periaatteet ja laatukriteerit joita lähdettiin tarkastelemaan soten näkökulmasta. Miten taidepalvelu vastaa soten palvelulupaukseen - vai vastaako? Hankkeessa nostettiin esiin myös muita kriittisiä pisteitä, kuten taidepalvelujen arvonlisäveroitus. Arvonlisäverolakia kirjoitettaessa taidetyöpajan ohjaus on tulkittu ylellisyshyödykkeeksi ja määrätty ylimpään alv luokkaan. Julkisenä hankintana tehtävät taiteilijapalvelut ovat saman hankintalain piirissä, kuin muutkin palvelut. Kuinka taiteilijapalvelut saadaan yhteismitalliseksi hankintalain kanssa?

6.2 Lausunnot ja kannanotot

6.2.1 Sosiaalialan osaamiskeskusten yhteiset lausunnot ja kannanotot

[Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien kannanotto valinnanvapauslakiin, 9.3.2017](#)

[Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien lausunto sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamista koskevan lakiesityksen täydentämisluonnoksesta, 28.3.2017](#)

[Sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnetin ja sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien kannanotto sosiaalipoliittisen ja sosiaalityön tutkimuksen puolesta, 4.10.2017](#)

[Sosiaalialan osaamiskeskusten kannanotto sosiaalialan kehittämistyön haasteista, 6.10.2017](#)

6.2.2 Socomin lausunnot sähköisiin lausunto- pyyntöihin

- 27.3.2017 Lausunto valinnanvapauslaista
- 15.12.2017 Lausunto valinnanvapauslaista

7 Selvitykset ja julkaisut

7.1 Selvitys sosiaalityöntekijöiden valinnanvapauslain täyttämisen ja tilapäisesti toimimisen valtakunnallisesta tilanteesta

Lain sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015) tavoitteena on taata asiakkaiden oikeuden hyvään sosiaalihuoltoon turvaamalla sosiaalityöntekijän ja hänen sijaisensa riittävän osaaminen tehtävään sekä parantaa asiakkaiden, työntekijöiden ja organisaatioiden oikeusturvaa. Lain tavoitteena on lisäksi selkeyttää sosiaalihuollon eri ammattihenkilöiden oikeuksia ja velvollisuuksia ja siten koko sosiaalialan tehtäväkenttää.

Osana laajempaa sosiaalihuollon tehtäväkentän selvitystä Sosiaali- ja terveysministeriö näki tarpeen selvittää, miten ammattihenkilölakiin liittyviin muutoksiin on kunnissa ja kuntayhtymissä kyetty vastaamaan. Sosiaalialan osaamiskeskusten toteuttama selvitys toimi itsenäisenä kokonaisuutena valottaen sosiaalityöntekijöiden tilapäisenä sijaisena toimimisen tilannetta eri kunnissa ja kuntayhtymissä. Raportti toimi lisäksi osana laajempaa sosiaalihuollon tehtäväkentän selvitystä. Raportissa esitettiin, kuinka valtakunnallinen kysely sosiaalityöntekijän tehtävissä tilapäisesti toimimisen tilanteesta toteutettiin ja millaista kuvaa vastaukset piirtävät tilapäisenä sosiaalityöntekijänä toimimisen tilanteesta, siihen liittyvistä haasteista sekä niiden ratkaisukeinoista. Lisäksi raportissa tarkasteltiin, kuinka vastaajat näkevät tilanteen kehittyvän lähitulevaisuudessa sekä kootaan

yhteen mahdollisia kehittämisehdotuksia rekrytointiongelmien korjaamiseksi.

Parhaina keinoina vastata sosiaalityöntekijöiden rekrytointiongelmiin kyselyyn vastanneiden avovastauksista nousivat koulutusmäärien nostaminen, alan houkuttelevuuden lisääminen ja työssäjaksamisen parantaminen. Ammattihenkilölaki oli kyselyä tehtäessä ollut voimassa vasta vuoden, joten sen lopullisia vaikutuksia työntekijöiden saatavuuteen on vielä vaikea arvioida. Lakimuutos on kuitenkin vastausten perusteella innostanut monia jatkamaan opintojaan ja pätevyitymään. Koulutuksen lisääminen ja sen saatavuuden varmistaminen auttaisi paitsi rekrytointiongelmiin, myös parantaisi annetun palvelun laatua

Vastauksissa tuli esiin henkilöstön jaksamiseen liittyvät ongelmat ja alan houkuttelevuuteen liittyvät seikat, mutta useissa kohdissa myös huoli asiakkaan palvelun laadun takaamisesta. Toisaalta ammattihenkilölaki nähtiin myös palvelun laadun turvaajana.

Maakunnalliset erot rekrytoinnissa koetuissa haasteissa ovat selvityksen mukaan isoja. Tietyt maakunnat erottuvat tilanteissa kuin tilanteissa ja näihin eroihin olisi syytä kiinnittää huomiota. Pahimmillaan erot mahdollistavat kansalaisten epätasa-arvon palvelun saatavuudessa ja sen laadussa.

Muutokset sote-uudistusten seurauksena nähtiin kuitenkin mahdollisuutena, eikä pelkästään uhkana. Vastaajissa iso joukko oli sitä mieltä, että soteratkaisujen kautta saadaan lisää mahdollisuuksia ratkaista mm. rekrytointiin liittyvät ongelmat.

Selvitystyön toteutti keväällä 2017 yhteistyössä Sonet Botnian eli Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskuksen, Socom Oy:n eli Kaakkois-Suomen

sosiaalialan osaamiskeskuksen, Verson eli Päijät-Hämeen ja Itä-Uusimaan sosiaalialan osaamiskeskuksen ja Posken eli Pohjois-Suomen osaamisalan osaamiskeskuksen kanssa.

Keskinen E., Kiiski K., Kuusinen-James K. & Vuorijärvi P. 2017. Selvitys sosiaalityöntekijän tehtävissä tilapäisesti toimimisen valtakunnallisesta tilanteesta. http://www.socom.fi/wp-content/uploads/2015/06/Sosiaalityontekijaselvitys_20_6_2017.pdf

7.2 Sähköhelmenkalastus - Sosiaalihuollon sähköisten palvelujen nykytila ja kehittämistarpeet

Sosiaalihuollon sähköisten palvelujen nykytila ja kehittämistarpeet on kuvaus sosiaaliseen toimintakykyyn sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä sähköisistä palveluista. Tieto on kerätty hyödyntämällä tehtyjä selvityksiä, tarkastelemalla kuntien ja kuntayhtymien internet-kotisivuja sekä kysymällä sähköisellä uutiskirjeellä, sähköpostilla ja puhelimitse palvelujen tarjonnasta. Raportti on osa hallituksen Palvelut asiakaslähtöisiksi -kärkihanketta (<http://stm.fi/hankeet/asiakaslahtoisuus>).

Sosiaalihuollosta löytyi lähes 200 sähköistä palvelua. Saalista voi kutsua sähköhelmiksi: digitalisointi on edennyt. Kuntien ja kuntayhtymien palvelujen tarjonta ja sisältö vaihtelevat paljon. Kokonaiskuva on pirstaleinen ja palvelutarjooma kuntien kesken epätasaarvoinen. Terveydenhuollossa sähköiset palvelut ovat yleisempiä. Sähköisiä palveluja on laajennettava, eikä

ratkaisuksi riittää vain teknisten sovellusten tarjoaminen.

Sosiaalihuollon sähköisten palvelujen tarjontaa olisi monipuolistettava (sisältö) ja lisättävä (saatavuus), saavutettavuutta turvattava (asiointipisteet, laitteet ja yhteydet), osaamista vahvistettava (asiointi- ja kehittämistuki) sekä selkokielistä ja monikanavaista viestintää lisättävä (tiedotus myös ei-sähköisesti, palautteen kerääminen ja hyödyntäminen). Yhteistoinnallista kehittämistä (kansalaiset, asiakkaat ja asiantuntijat) tulisi koordinoita, linjata ja tukea.

Selvitys tehtiin yhteistyössä Kaakkois-Suomen ja Itä-Suomen osaamiskeskusten kanssa.

7.3 Muut julkaisut

Haulismaa H. & Airas M. 2017. Kehitysvammaisten arjen toiminnan tukeminen - Opasvideo oman elokuvan tekemiseen iPadilla, Yes We Can -hanke, Saimaan ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.
<https://www.dropbox.com/s/ydj8yrdl4pguzfx/Yes-WeCan-iMovie-elokuvaopas.MOV?dl=0>

Seppälä, M. & Suikkanen-Malin, T. 2017. Testattuja toimia naisten työllisyyden edistämiseen, Masto Maa-hanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen (2016-2017)-hanke http://www.socom.fi/wp-content/uploads/2015/06/Masto_Testattuja_toimia_naisten_tyollisyyteen.pdf

Seppänen P. & Heikkilä M. (toim.) 2017. Palasista Palettiin- Kulttuuri osaksi ikäihmisten palveluja.
https://issuu.com/socomoy8/docs/palasista_palettiin

8 Henkilöstö

Socomille työsuhteessa ovat olleet seuraavat henkilöt:

Bilaledin Sirkku, sosionomi (YAMK), sosiaaliasiamies

Buure Minna, DI, projektikoordinaattori, Masto -hanke

Grudinschi Daniela, KTT

Haikara Pirkko, sosionomi (AMK), projektikoordinaattori, PRO SOS -hanke

Heikkilä Marjukka, lastensuojelun edunvalvonnan koordinaattori, sosiaaliohjaaja, projektipäällikkö

Herttuainen Pirjo, sosionomi (AMK), henkilökohtaisen avun koordinaattori

Hiltunen-Toura Maarit, Ttm, hankejohtaja

Kaljunen Leena, KTT, Ttm, toimitusjohtaja

Kaukio Leena, YTM, henkilökohtaisen avun koordinaattori

Kiiski Kati, VTL, tutkija

Kiljunen Tuija, Yo-merkonomi, taloussihteeri

Kortelainen Kai, insinööri (AMK), kehittämissuunnittelija

Kortelainen Päivi, KTM

Kumpula Tuomas, YTM, HTK, sosiaali- ja potilasasiamies

Laurila Mimmi, laitospulainen

Lehtonen Mari, YTM, kehittämissuunnittelija

Lohijoki Hanna, VTM, sosiaalihuollon tiedonhallinnan asiantuntija

Lyytikäinen Niklas,

Maijanen Heini, YTM, projektipäällikkö, Jobi - hanke

Orava Marjo, YTM, projektipäällikkö, Osku - hanke

Paajanen Jenna, fysioterapeutti (AMK), projektikoordinaattori sij., Osku - hanke

Puukko Sina, projektityöntekijä, PRO SOS - hanke

Savolainen Jaana, yhteisöpedagogi (AMK), projekti-koordinaattori, Osku - hanke

Seppälä Maina, projektipäällikkö

Seppänen Päivimaria, YTM, projektipäällikkö

Raikaslehto Henna, projektipäällikkö ja työhönvalmentaja

Repo Pia-Stina, VTM, projektipäällikkö, Masto - hanke

Romppanen Henna, sosionomi (AMK)

Taina Jaana, YTM, aluekoordinaattori, Kansa-kouluhanke

Taskinen Teppo, FM, tradenomi, sosiaalihuollon tiedonhallinnan asiantuntija, Kansa-kouluhanke

Turunen Niina, Ttm, projektipäällikkö, Yes We Can - hanke

Lisäksi työkokeilussa on ollut yksi henkilö ja kesätyöissä yksi henkilö.

Opintoihin liittyvässä käytännön harjoittelussa ovat olleet:

- Anni Suutari, sosionomiopiskelija, Henkilökohtaisen avunkeskus Henkassa
- Janita Koivuranta, kuntouksen ohjaajaopiskelija, Henkilökohtaisen avunkeskus Henkassa
- Jessi Sahlberg, Merja Heiskanen ja Tytti Pohjamo Armas-festivaalin järjestämisessä
- Pirjo Kuru, sosionomiopiskelija, Masto-hankkeessa
- Hanna Takala, sosionomiopiskelija, Yes we can - hankkeessa
- Riina Melanen, sosionomiopiskelija, Yes we can - hankkeessa
- Jutta Valtonen, merkonomiopiskelija, toimistotehtävissä
- Niina Vainikka, sosionomiopiskelija, Osku-hankkeessa
- Viivi Järvinen, TtM-opiskelija (gerontologia ja kansanterveystiede) ”Yhteinen koti maalla” -hankkeessa
- Marianne Siuntio, ”Yhteinen koti maalla” -hankkeessa
- Sami Topra merkonomiopiskelija, toimistotehtävissä
- Jaana Hassinen sosionomiopiskelija, Yes We Can - ja Osku -hankkeissa
- Elina Remes sosionomiopiskelija ProSos-hankkeessa
- Mervi Airas, sosionomiopiskelija,
- Emma Kailio, sosionomiopiskelija, Masto-hankkeessa

9 Hallinto ja talous

Socomin hallituksen varsinaisina ja varajäseninä toimivat seuraavat henkilöt (varajäsen suluissa):

- Merja Tepponen, Eksote (Tiina Kirmanen, Eksote)
- Arja Kumpu, Kouvola (Minna Laakso, Kouvola)
- Päivi Mattila, Hamina (Marjo Seuri, Miehikkälä ja Virolahti)
- Sanna Natunen, Lappeenranta (Olli Naukkarinen, Lappeenranta)
- Tuija Nummela, Eksote (Leena Byckling, Eksote)
- Arto Siitonen, Imatra (Arja Kujala, Imatra)
- Pentti Tiusanen, Kotka (Petri Pekkola, Kotka)
- Minna Tuukkanen, Kouvola (Jorma Liukkonen, Kouvola)
- Kristiina Pihlajamäki, Luumäki (Marja Kosonen, Eksote)

Asiantuntijajäsenenä hallitusta täydensi Merja Hautalainen Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen oli Tuija Suikkanen-Malin. Toimitusjohtajana toimi Leena Kaljunen.

Hallitus kokoontui kuusi kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 13.6.2017 ja ylimääräinen yhtiökokous 7.11.2017 Kouvola. Syynä ylimääräisen yhtiökokouksen koolle kutsumiselle oli 12.6.2017 verottajalta saatu kirje yhtiöjärjestyksen muutostarpeesta, jotta se täyttää tuloverolain 22 §:ssä määritellyt yleishyödyllisen yhteisön edellytykset. Yhtiökokous hyväksyi uuden yhtiöjärjestyksen.

Socomin tuotot 2017 olivat yhteensä 1 557 220 euroa. Asiantuntijapalvelujen myynnistä kertyi

478 561 euron liikevaihto ja muut tuotot tulivat hanke- rahoituksena sekä perustoiminnan valtionavustuksesta (Taulukko 2).

Rahoituslähde	€	%
Valtionavustus perustoimintaan	146 560	9
Asiantuntijapalvelujen myynti	478 561	31
Hankerahoitus (ESR, maaseutuohjelma, valtionavustus ja kuntien omarahoitusosuudet)	932 099	60
YHTEENSÄ	1 557 220	100

Taulukko 2 Socomin toiminnan rahoituslähteet

SOCOM

Kaakkois-Suomen
sosiaalialan osaamiskeskus oy